SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2739

av Gurgin Bakircioglu och Jacob Risberg (båda MP)

Frigivning av Demirtaş och Yüksekdağ

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen aktivt ska verka för Selahattin Demirtaş och Figen Yüksekdağ Şenoğlus omedelbara frigivning i enlighet med Europadomstolens avgöranden och Europarådets ministerkommittés krav och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inför och under Europarådets ministerkommittés fortsatta granskning i december 2026 tydligt bör driva på för att Turkiet verkställer de bindande domarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU och i bilaterala kontakter bör prioritera politisk pluralism, rättssäkerhet och skydd för fredliga oppositionspolitikers rätt att organisera sig, kandidera och företräda väljare i Turkiet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, med beaktande av diplomatiskt känsliga uppgifter, bör redovisa för utrikesutskottet hur Sverige följer upp Europadomstolens avgöranden och ministerkommitténs beslut i dessa ärenden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 4 november 2026 markerade tio år sedan Selahattin Demirtaş och Figen Yüksekdağ frihetsberövades i Turkiet. De har varit framträdande företrädare för en parlamentarisk opposition som försvarat demokratisk delaktighet, minoriteters rättigheter och möjligheten att verka politiskt genom val. Deras fortsatta frihetsberövande ställer en grundläggande fråga om rättsstatens funktion: vad innebär val om ledande oppositionsföreträdare inte kan delta i det politiska livet?

Europadomstolen har i ärendet om Demirtaş slagit fast allvarliga konventionsöverträdelser och konstaterat ett otillåtet politiskt syfte bakom frihetsberövandet. Europarådets ministerkommitté uppmanade i september 2026 åter Turkiet att säkerställa både Demirtaş och Yüksekdağ Şenoğlus omedelbara frigivning. I en skriftlig redogörelse daterad den 5 oktober 2026 uppgav Turkiet att överklaganden pågick och att begärandena om frigivning ännu inte avgjorts. Ministerkommittén avsåg att åter granska frågan i december 2026.

Detta handlar samtidigt om förutsättningarna för en varaktig fred och demokratisk utveckling i Turkiet. Fredliga politiska aktörer måste kunna bedriva politik utan ingripanden som strider mot Europakonventionen. Turkiets kurdiska befolkning och andra minoriteter ska ha möjlighet att använda sina språk, organisera sig och delta i politiken på lika villkor. En fredsprocess kräver att förtroende kan byggas med rättssäkerhet och politiskt deltagande, inte enbart med deklarationer.

Sverige kan agera genom Europarådets ministerkommitté, där verkställigheten av Europadomstolens domar övervakas, samt genom diplomatiska kontakter och EU:s samlade relationer med Turkiet. Nato är däremot inte den institution som övervakar dessa domar. Enligt riksdagens tidigare behandling har det funnits brett uttalat stöd för frigivning, även om partier varit oense om formen för ett svenskt tillkännagivande. Regeringen bör därför kunna förklara vilka steg den tar för att uppfylla svenska och europeiska rättsstatsförväntningar, utan att sekretessbelagda diplomatiska uppgifter röjs.

Gurgin Bakircioglu (MP) *Jacob Risberg (MP)*